

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Ndc/67/2023
Identifikačné číslo spisu: 1522206119
Dátum vydania rozhodnutia: 25.01.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Holíč
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:1522206119.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa L. U.ú, narodené XX. T. XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Vazovova 7/A, dieťa matky T. X. U., narodenej XX. Y. XXXX, X., Y. XX, zastúpenej advokátskou kanceláriou NIKU & partners, s. r. o., Bratislava, Prokopa Veľkého 51, IČO: 36 866 008, a otca T. O. U., narodeného XX. Y. XXXX, X., W. H. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Pavlom Gráčikom, Nitra, Farská 40, o návrhu otca na nariadenie výchovného opatrenia, vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 5NcC/34/2023, o nesúhlase Krajského súdu v Bratislave s postúpením mu veci Krajským súdom v Trnave, takto

rozhodol:

Nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci Krajským súdom v Trnave je d ô v o d n ý.

Na prejednanie a rozhodnutie veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 5NcC/34/2023 je príslušný Krajský súd v Trnave.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave predložil súdny spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z dôvodu nesúhlasu s postúpením mu veci Krajským súdom v Trnave podľa § 6 ods. 2 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“) majú za to, že príslušným súdom vo veci ako nadriadeným Mestskému súdu Bratislava II na rozhodnutie o námietke zaujatosti je v danom prípade Krajský súd v Trnave. Nesúhlas s postúpením veci odôvodnil tým, že podľa § 3 ods. 5 písm. b) CMP v znení účinnom od 01. júna 2023 na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti vydanému okresným súdom so sídlom v obvode Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Nitre je príslušný Krajský súd v Trnave. Mal za to, že aj na konanie o námietke zaujatosti v obvode Krajského súdu v Bratislave je s účinnosťou od 01. júna 2023 v zmysle § 3ods. 5 písm. b) CMP funkčne príslušný Krajský súd v Trnave.

2. Podľa § 5 CMP súd aj bez námietky skúma príslušnosť počas celého konania.

3. Podľa § 6 ods. 1 a 2 CMP ak súd zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi vec príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom účastníkov. Ak súd, ktorému bola vec postúpená, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

4. Najvyšší súd ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Bratislave a Krajskému súdu v Trnave podľa § 6 ods. 2 CMP príslušný na rozhodnutie o príslušnosti posúdil dôvodnosť nesúhlasu s postúpením a dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením veci je dôvodný.

5. Podľa článku 3 ods. 1 a 2 CMP ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa toho ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci. Ak takéhoto ustanovenia niet, súd prejedná a rozhodne právnu vec podľa normy, ktorú by prijal, ak by bol sám zákonodarcom a to s prihliadnutím na princípy všeobecnej spravodlivosti a princípy, na ktorých spočíva tento zákon, tak, aby výsledkom bolo rozumné usporiadania procesných vzťahov, zohľadňujúce stav a poznatky právnej vedy a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít.

6. Podľa § 3 ods. 5 písm. b) CMP na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vo veciach podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti vydanému okresným súdom so sídlom v obvode Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Nitre je príslušný Krajský súd v Trnave.

7. Najvyšší súd v tejto súvislosti upriamuje pozornosť na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 4. mája 2010 sp. zn. III. ÚS 72/2010 publikovaný v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 20/2010, v zmysle ktorého nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov, ktorá zahŕňa aplikáciu abstraktných právnych noriem a to vzhľadom na špecifickú povahu konaní na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov, je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu.

8. V posudzovanej veci sa konanie o návrhu otca na nariadenie výchovného opatrenia začalo pred 01. júnom 2023; námietka zaujatosti voči konajúcej sudkyňi bola otcom uplatnená až po nadobudnutí účinnosti ustanovenia § 3 ods. 5 písm. b) CMP, ktoré reagovalo na zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v znení zákona č. 398/2022 Z. z. (ďalej len „zákon č. 150/2022 Z. z.“) a určilo súdy príslušné na rozhodovanie o odvolaní vo vymenovaných konaniach (v danom prípade vo veci starostlivosti súdu o maloletých).

9. Žiadne z ustanovení CSP a ani CMP (§ 2 ods. 1 CMP) nepodáva jednoznačnú definíciu pojmu nadriadený súd (§ 54 ods. 1 CSP len uvádza, že súd predloží vec s vyjadrením namietaného sudcu nadriadenému súdu do siedmich dní od uplatnenia námietky zaujatosti), pričom výklad Ústavného súdu Slovenskej republiky k obdobnej problematike v náleze sp. zn. III. ÚS 46/2012 ako aj v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 824/2016, ktorý vychádzal z už neúčinnnej procesnej právnej úpravy (zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, účinného do 30. júna 2016), je nepoužiteľný vzhľadom na úplne iné základné princípy a východiská CMP, ako aj obsah a zámer zákona č. 150/2022, na základe ktorého v rámci tzv. súdnej reformy o. i. došlo aj k zmene § 34 CSP vymedzujúceho funkčnú príslušnosť krajských súdov ako súdov odvolacích. Od 01. júna 2023 síce nedošlo k zmene funkčnej príslušnosti, keď krajské súdy sú aj naďalej súdmi odvolacími voči rozhodnutiam okresných súdov, došlo však k modifikácii všeobecného pravidla určovania funkčnej príslušnosti vo veciach týkajúcich sa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti CMP (§ 34 ods. 1 CSP a § 3, ods. 5 CMP). Najvyšší súd v tejto súvislosti upriamuje pozornosť na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy.

10. S poukazom na vyššie uvedený článok 3 ods. 2 CMP dospel najvyšší súd k záveru, že aj s prihliadnutím na zachovanie princíпов všeobecnej spravodlivosti a princíпов, na ktorých spočíva tento zákon, tak, aby výsledkom bolo rozumné usporiadania procesných vzťahov, plynulosti, rýchlosti

konania, a v neposlednom rade na zachovanie účelu súdnej reformy s požiadavkou na špecializáciu sudcov rozhodujúcich jednotlivé agendy, nie je možné vykladať pojem nadriadený súd v prípade rozhodovania odvolacích súdov v konkrétne určených konaniach (podľa prvej hlavy a tretej hlavy druhej časti, tretej časti a štvrtej časti CMP) inak, než vychádzajúc z uvedených princípov.

11. Najvyšší súd preto uzavrel, že pojem nadriadený súd vo veciach daných modifikovanou funkčnou príslušnosťou odvolacích súdov podľa § 3 ods. 5 písm. a), b), c) CMP je potrebné vykladať tak, že takýto súd rozhoduje ako súd nadriadený vo veciach spojených s takto určenými konaniami, vrátane konania o námietke zaujatosti uplatnenej účastníkom konania v zmysle § 52 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP. Opačný záver by bol viedol k popretiu hlavného zámeru súdnej reformy v rodinnoprávných veciach a to tak rýchlosti konania (rozhodoval by vo väčšine konaní iný súd ako odvolací súd určený v § 3 ods. 5 CMP), ako aj k popretiu zámeru špecializácie sudcov na túto agendu.

12. Pre úplnosť sa uvádza, že prípadné poukazovanie na zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 371/2004 Z. z.“) by nebol na mieste, pretože tento upravuje sídla a obvody krajských súdov len všeobecne bez prihliadnutia na špecifiká konaní vymenovaných v ust. § 3 ods. 5 CMP (ten je vo vzťahu k § 3 zákona č. 371/2004 Z. z. v pomere špeciality).

13. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že nesúhlas Krajského súdu v Bratislave s postúpením mu veci Krajským súdom v Trnave je dôvodný, preto rozhodol tak, ako vyplýva z výroku tohto uznesenia (obdobne tiež napr. 9Ndc/50/2023, 9Ndc/60/2023).

14. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.